

Examen VSBO PKL

2021

tijdvak 1
dinsdag 25 mei
07.30 - 10.00 uur

Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 40 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 56 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 Ⓒ
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Curacar

Jayden werkt bij een vervoersbedrijf genaamd Curacar NV. Het geld dat Jayden verdient, valt onder een bepaalde vorm van inkomen.

- 1p 1 Het geld dat Jayden verdient, is een voorbeeld van

- A inkomen uit arbeid.
- B inkomen uit bezit.
- C inkomen uit huur.
- D inkomen uit overdracht.

- 3p 2 Jayden werkt 32 uur per week.
Het uurloon is f 13,75 per uur op basis van een 40-urige werkweek.
→ Bereken het inkomen dat Jayden per maand verdient.

.....

.....

Jayden wil graag meer geld verdienen om in zijn behoeften te kunnen voorzien. Hij wil graag duurzame consumptiegoederen kopen.

- 1p 3 Geef een omschrijving van duurzame consumptiegoederen.

.....

.....

- 1p 4 Geef een voorbeeld van een duurzaam consumptiegoed dat Jayden misschien zou willen aanschaffen.

.....

- 2p 5 Kruis hieronder achter elke bewering aan of die juist of onjuist is.

Beweringen	Juist	Onjuist
Als iemand meer gaat verdienen, dan gaat hij meer basisbehoeften kopen.		
Overige behoeften hebben meer prioriteit dan basisbehoeften.		
Als iemand het ene middel opoffert voor de andere, dan noemen we dit schaarste.		

Keuzeprobleem

Edwin ziet op de website van een winkel de volgende aanbieding:

LG Amerikaanse koelkast GSX960NEAZ A++

De InstaView Door-in-Door functie zorgt ervoor dat de glazen deur transparant wordt wanneer je 2 keer op het raam klopt. De koelkast heeft een totale netto-capaciteit van 601 liter.

~~2499,-~~
2226,-
273,- voordeel

 Bestel nu

- 2p 6 Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst.
→ Omcirkel in de onderstaande zinnen de juiste **vetgedrukte** woorden:

De bovenstaande aanbieding is een voorbeeld van
informatieve / **ideële** reclame.

Deze aanbieding van de winkel behoort tot het marketinginstrument
productbeleid / **promotiebeleid**.

Een aanbieding is meestal voor een **korte** / **lange** periode.

Edwin laat de aanbieding zien aan zijn vrouw Jane, en zegt: "Dit is wel een goede aanbieding. De oude koelkast is aan vervanging toe. Wat denk je ervan?" Jane vindt de koelkast mooi maar zegt: "Volgens mij hebben we niet genoeg geld om deze koelkast te kopen en zoveel korting krijgen we ook niet."

- 2p 7 Is de behoefte aan de LG koelkast uit de advertentie een basisbehoefte of een luxe behoefte?

→ Omcirkel het juiste **vetgedrukte** woord en maak de zin af.

Het gaat hier om een **basis / luxe** behoefte omdat

.....

- 1p 8 Toon met een berekening aan dat de korting op de LG koelkast 10,9% bedraagt. Rond af op 1 decimaal.

.....

.....

Na veel overleggen vindt Jane het ook een goed idee om de LG koelkast te kopen. Edwin heeft nu een keuzeprobleem: het geld lenen óf zijn spaargeld gebruiken voor de aanschaf van de koelkast. Uiteindelijk kiest Edwin ervoor om het geld te lenen bij de bank.

- 1p 9 Edwin wil zijn spaargeld niet gebruiken voor de aanschaf van de koelkast.
→ Geef een mogelijke economische reden waarom Edwin zijn spaargeld niet wil gebruiken.

.....

.....

Van de Leonbank krijgt Edwin de volgende leningtabel:

Leenbedrag in guldens	Rente op jaarbasis	Termijnbedragen per maand (<i>f</i>)		
		12 mnd.	24 mnd.	36 mnd.
1.000	12,8 %	88,90	47,12	33,26
2.000	11,9 %	177,80	94,25	66,53
3.000	10,4 %	351,54	184,46	128,95
4.000	9,7 %	439,46	230,57	161,18
5.000	9,0 %	614,60	322,21	225,06

- 1p **10** Edwin spreekt af de lening in 2 jaren en met maximaal *f* 200,- per maand terug te betalen.

Hoeveel geld kan Edwin maximaal lenen bij de Leonbank?

A *f* 2.000,-

B *f* 3.000,-

C *f* 4.000,-

- 2p **11** Bereken het bedrag aan rente dat Edwin in totaal moet betalen bij deze lening. Maak gebruik van de bovenstaande leentabel.

.....

.....

Jane en Edwin zijn tevreden met hun nieuwe LG koelkast.

Jane zegt: "Edwin, laten we elke maand een vast bedrag opzij zetten om deze koelkast over een aantal jaren op tijd te kunnen vervangen. Zo hoeven we geen geld meer te lenen." Edwin vindt dit een goed idee en hij verzamelt de volgende informatie:

	Aankoopprijs	Vervangingswaarde	Inruilwaarde	Aantal jaren
Koelkast	<i>f</i> 2.226	<i>f</i> 3.950	<i>f</i> 450	7

- 2p **12** Bereken welk bedrag Edwin en Jane per maand moeten reserveren om over 7 jaar een andere koelkast te kunnen kopen.

.....

.....

Vaste lasten

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gaan de vaste lasten voor gezinnen volgend jaar flink omhoog. Huishoudens bestaande uit drie personen zullen per jaar gemiddeld f 700,- meer kwijt zijn aan vaste lasten.

- 1p **13** Wat zijn vaste lasten?
Vaste lasten zijn
- A uitgaven die je regelmatig moet betalen.
 - B uitgaven waarbij het vaak om grote bedragen gaat.
 - C uitgaven waarvoor je geld moet reserveren.
- 1p **14** De Consumentenbond zegt dat het nuttig is om iedere maand een begroting te maken.
Waarom is het volgens de Consumentbond nuttig om iedere maand een begroting te maken?
- A Door dit plan op te stellen, krijgen de gezinnen financiële ondersteuning.
 - B Het geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de afgelopen maand.
 - C Hiermee kunnen de uitgaven voor de komende maand op de inkomsten worden afgestemd.
 - D Zo wordt het duidelijk wat de werkelijke uitgaven van de afgelopen maand waren.

In het overzicht hieronder laat het CBS zien wat de verwachtingen zijn voor het komende jaar.

Vaste lasten tweepersoonshuishouding met kind			
Vaste lasten	2019	2020	Procentuele stijging vaste lasten ten opzichte van 2019
Zorgverzekering	f 2.612,00	f 2.873,20	10
Energiebelasting	f 648,00	f 803,52	24
Energietarieven	f 614,00	f 804,34	31
TV en Internet	f 585,00	f	3
Autoverzekering	f 582,00	f 640,20	10
Woonverzekering	f 435,00	f 461,10	6
Totaal	f 5.476,00	f	

- 2p 15 Bereken de totale vaste lasten in het jaar 2020.

.....

.....

Geldzaken

- 1p 16 Grote uitgaven kun je vaak gespreid betalen. Vaak betaal je op het moment dat je de koop sluit een deel van het aankoopbedrag en de rest in gelijke delen.

Hoe wordt dit eerste deel van het aankoopbedrag in de economie genoemd?

- A de aanbetaling
- B de afbetaling
- C de bijbetaling
- D de termijnbetaling

- 1p 17 Geef een nadeel van het kopen van goederen als het aankoopbedrag in termijnen wordt betaald.

.....

.....

Soort rekening (in guldens)	Rekeningnummer	Privélimiet	Datum afschrift	Aantal bladen	Blad	Volg nr.
Rekeningcourant VCB-Bank	45.18.86.630	f1.000,-	30-4-2020	1	001	4
Vorig saldo	Nieuw saldo	Totaal afgeschreven	Totaal bijgeschreven			
f 4.190,45 credit		f 4.465,75	f 250,-			
Datum	Omschrijving	Bedrag af	Bedrag bij			
24 - 04	Prijs Landsloterij		f 250,-			
24 - 04	AH Zeelandia	f 2.540,-				
25 - 04	Premie brandverzekering	f 425,75				
25 - 04	Hypotheek	f 1.500,-				

- 2p 18 John Elgin heeft een betaalrekening bij de VCB-Bank. Hij krijgt regelmatig een overzicht van hoeveel geld er van zijn rekening is afgeschreven of bijgeschreven.
 Hierboven zie je het overzicht van de betaalrekening van John Elgin over de afgelopen maand.
 → Wat is het nieuwe saldo voor John per 30 april? Geef ook aan of het een debet- of creditsaldo is.

.....

- 1p 19 Volgens het overzicht hierboven heeft John een privélimiet van f1.000,-. Wat betekent een privélimiet van f1.000,- voor John?
- A Hij kan een hogere rente krijgen op zijn betaalrekening als er f1.000,- op staat.
 - B Hij kan geld sparen op zijn betaalrekening tot een maximum van f1.000,- per maand.
 - C Hij kan geld storten op zijn betaalrekening tot een maximum van f1.000,- per maand.
 - D Hij kan maximaal f1.000,- meer geld opnemen dan op zijn betaalrekening staat.

Zakenreis

Luigi is inkoper voor een groot warenhuis. Vaak moet hij voor zijn werk naar het buitenland om groothandelaren en beurzen te bezoeken. Volgende week moet Luigi voor zijn werk naar New York. Zijn werkgever heeft het vliegticket al gekocht.

- 1p **20** Het vliegticket naar New York wordt voor de werkgever gerekend tot de productiefactor
A arbeid.
B kapitaal.
C natuur.
- 1p **21** Behalve de prijs zijn er ook andere factoren die de vraag naar vliegtickets kunnen beïnvloeden.
Welke van de onderstaande economische factoren kunnen de vraag naar vliegtickets ook beïnvloeden?
A inkomen, behoefte, reclame
B inkomen, cultuur, behoefte
C leeftijd, geslacht, luchthavenbelasting
D leeftijd, gezinssamenstelling, religie

Luigi sluit voor zijn reis naar New York een doorlopende reisverzekering af.

- 2p **22** Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst.
→ Omcirkel in de onderstaande zinnen de juiste **vetgedrukte** woorden:

Luigi is de **verzekerde** / **verzekeraar** en hij betaalt voor de doorlopende reisverzekering een **bonus** / **premie**.

De afspraken van de doorlopende reisverzekering liggen vast in een **bonus malusregeling** / **polis**.

De doorlopende reisverzekering is een **schadeverzekering** / **sommenverzekering**.

Gedeelte uit de overeenkomst Basisdekking doorlopende reisverzekering:

B. Kostbaarheden: waaronder te verstaan sieraden, juwelen, echte parels, horloges en andere voorwerpen van edelmetaal of -gesteente, platina, goud, zilver of ander.	f 1.500 \$ 838
- Diefstal van kostbaarheden uit een vervoermiddel.	f 500 \$ 279
C. Instrumenten/apparatuur: waaronder te verstaan geluids- en beeldapparatuur, telecommunicatieapparatuur, kijkers en andere optische artikelen, computerapparatuur en muziekinstrumenten.	f 2.000 \$ 1.117
- Diefstal van instrumenten/apparatuur uit een vervoermiddel.	f 500 \$ 279

**Een eigen risico van f 200 / \$ 110 is van toepassing bij diefstal.*

Bron: Ennia Curaçao

- 1p 23 In de hotelkamer van Luigi wordt ingebroken. De MacBook Pro laptop van Luigi met een waarde van f 2.300,- wordt meegenomen. Welk bedrag in guldens moet de verzekeringsmaatschappij van Luigi uitkeren volgens de bovenstaande overeenkomst?
- A f 1.800,-
 - B f 2.000,-
 - C f 2.100,-
 - D f 2.300,-

Giandro

Giandro is 26 jaar en werkloos. Hij werkte als beveiligers bij een supermarkt waar hij zijn baan kwijt is geraakt. Giandro heeft een mbo-diploma en gaat actief op zoek naar een baan.

Hieronder staan twee beweringen.

- I Giandro heeft volgens de werkloosheidswet recht op een uitkering omdat hij zijn baan kwijt is geraakt.
- II Het werkloos zijn van Giandro behoort nu tot de verborgen werkloosheid.

- 1p 24 Wat geldt voor de bovenstaande beweringen?
- A alleen I is juist
 - B alleen II is juist
 - C I en II zijn beide juist
 - D I en II zijn beide onjuist

- 1p 25 Giandro is werkloos geworden doordat de klanten minder besteden in de supermarkt.
Hoe wordt deze soort werkloosheid genoemd?
A conjuncturele werkloosheid
B regionale werkloosheid
C seizoenswerkloosheid
D structurele werkloosheid

Giandro ziet het volgende in de krant:

Jaartal	Beroepsbevolking	Aantal werklozen	Werkloosheidspercentage
2019	73.000	29.900	41%
2020	75.550	33.000	

Bekijk de gegevens in de tabel hierboven.

- 1p 26 Volgens Giandro zal het werkloosheidspercentage in 2020 hoger zijn dan in 2019.
→ Laat met een berekening zien dat Giandro gelijk heeft.
Rond af op een heel getal.

.....
.....

Hieronder staan 5 denkstappen:

1	Toename werkloosheid
2	Afzet daalt
3	Inkomens dalen
4	Vraag naar producten daalt
5	Meer werklozen

- 1p 27 Giandro denkt dat door de slechte economie de werkloosheid toeneemt. In welke volgorde moeten de denkstappen staan zodat ze een logische, economische gedachtengang vormen?

A 1 – 2 – 3 – 4 – 5
B 1 – 2 – 4 – 3 – 5
C 1 – 3 – 4 – 2 – 5
D 1 – 4 – 3 – 2 – 5

- 2p 28 Giandro leest in de krant dat er in de toekomst extra monteurs nodig zijn. Het lijkt Giandro wel wat om als monteur te gaan werken. Giandro begint met de opleiding basismonteur.

→ Omcirkel in de onderstaande zin het juiste **vetgedrukte** woord en maak de zin af.

De opleiding die Giandro gaat volgen is een voorbeeld van

omscholing / bijscholing want,

.....

- 2p 29 Giandro vindt dat de overheid iets moet doen om de werkloosheid te bestrijden. “Er moeten maatregelen worden genomen,” zegt hij.
→ Omcirkel in de onderstaande zinnen de juiste **vetgedrukte** woorden en maak de zin af.

Door de belastingen te **verlagen / verhogen**, neemt de koopkracht van de consumenten **af / toe**

Hierdoor gaan de bedrijven meer produceren en dus zullen ze **meer / minder** personeel nodig hebben.

Arbeidsmarkt

Ria en Carlos zijn op zoek naar informatie over de arbeidsmarkt voor hun werkstuk. Op de website van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vinden ze veel informatie. Het werkstuk begint met een omschrijving van de begrippen krappe arbeidsmarkt en beroepsbevolking.

1p **30** Wanneer wordt er over een krappe arbeidsmarkt gesproken?

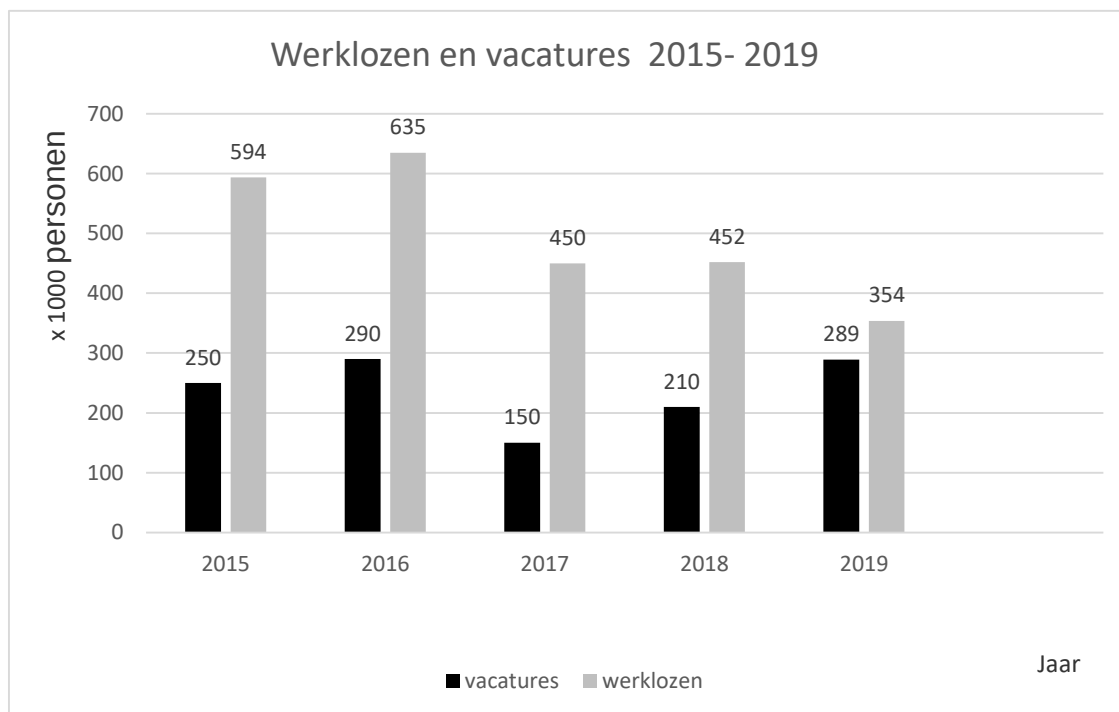
.....

.....

2p **31** In het werkstuk geeft Carlos voorbeelden van personen die tot de beroepsbevolking behoren.
→ Geef met een kruisje in onderstaande tabel aan of de beweringen van Carlos juist of onjuist zijn.

Beweringen van Carlos	Juist	Onjuist
Zelfstandigen behoren tot de beroepsbevolking		
Huismannen die thuisblijven en voor de huishouding en kinderen zorgen behoren tot de beroepsbevolking.		
Een geregistreerde werkloze van 63 jaar oud die 13 uur per week wil werken, behoort tot de beroepsbevolking.		

Op de website van het CBS lezen Ria en Carlos het volgende:
 “In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van werklozen en vacatures van 2015 tot en met 2019 te zien.
 Aan de hand van het aantal werklozen per vacature kan men zien hoe het gaat met de werkgelegenheid in een land.”

1p 32 In welk jaar is het aantal werklozen per vacature het hoogst?

- A 2015
- B 2016
- C 2017
- D 2018
- E 2019

1p 33 Ria vraagt aan Carlos: “Hoe is het mogelijk dat er werklozen zijn terwijl er vacatures zijn?”

→ Wat zou een economisch correcte uitleg van Carlos kunnen zijn?
 Maak de onderstaande zin af.

Dit is mogelijk, als

.....

- 1p 34 Ria en Carlos gebruiken de informatie van het CBS om wat vragen te beantwoorden.
De werkgelegenheid van een land bestaat uit
A alleen werkenden en vacatures
B alleen werklozen en vacatures
C werkenden, werklozen en vacatures
D werklozen, zelfstandigen en vacatures
- 3p 35 Ria en Carlos schrijven de volgende conclusie in hun werkstuk.
Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst.
→ Omcirkel in de onderstaande zinnen de juiste **vetgedrukte** woorden:
- De werkgelegenheid in een land wordt groter als het aantal vacatures **toeneemt** / **afneemt** en het aantal werklozen **daalt** / **stijgt**.
- Er is een tekort op de arbeidsmarkt wanneer de vraag naar arbeid **groter** / **kleiner** is dan het aanbod van arbeid.
- Een tekort op de arbeidsmarkt kan als gevolg hebben dat de lonen in het land gaan **stijgen** / **dalen**.

Banen

Elk jaar in november wordt op Curaçao de Beroepenmarkt gehouden. Dit is een markt voor jongeren waar informatie wordt gegeven over vervolgoopleidingen en banen.

- 1p 36 Leg uit waarom het zich oriënteren op een beroepenmarkt op langere termijn een voordeel kan zijn voor de jongeren.
Gebruik in je antwoord het begrip studiekeuze.

.....

.....

.....

- 2p **37** Hieronder staan vier werkzaamheden. Noteer van elk van deze werkzaamheden het juiste nummer in de tabel. In elk hokje wordt één nummer genoteerd.

- 1 De secretaresse belt een klant op.
- 2 Maira helpt soms haar moeder in de huishouding.
- 3 De manager van het bedrijf TUI geeft een opdracht aan zijn assistent.
- 4 De dirigent begeleidt het koor, hij doet dit vrijwillig.

	Uitvoerend werk	Leidinggevend werk
Betaald werk		
Onbetaald werk		

- 1p **38** Hoe wordt het economische begrip genoemd wat te maken heeft met vraag en aanbod van arbeiders?

- A arbeidsbureau
- B arbeidsmarkt
- C arbeidstaken
- D arbeidsverdeling

- 1p **39** Door een betere splitsing in taken en verantwoordelijkheden wil een bedrijf een hogere arbeidsproductiviteit bereiken.
→ Wat wordt bedoeld met het begrip arbeidsproductiviteit?

.....

.....

De arbeidsmarkt is het geheel van vraag naar arbeid en aanbod van arbeid. Hieronder zie je een schema.

1p 40 Welke woorden horen op de plaats van letter 1 en letter 2 te staan?

1	2
A bedrijven	werkenden
B beroepsbevolking	werkgevers
C overheid	werkzoekenden
D werkgevers	beroepsbevolking